

ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน

109 ซอยสิทธิชน ถนนสุทธิสารวินิจฉัย สามเสนนอก ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310

Thailand/โทร(Tel): 096-7893172 หรือ 096-7893173 e-mail: tlhr2014@gmail.com

Website: <https://tlhr2014.wordpress.com/>

12 พฤษภาคม 2559

เปิดถ้อยแถลงรัฐบาลไทยด้านสิทธิทางการเมือง เสรีภาพการแสดงออก และศาลทหาร กลางเวทีสิทธิมนุษยชนโลก

วานนี้ (11 พ.ค.59) ในการประชุมทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย (Universal Periodical Review หรือ UPR) ครั้งที่ 2 ที่นครเจนีวา ประเทศไทยถูกตัวแทนจาก 22 ประเทศทั่วโลก เช่น สหราชอาณาจักร นอร์เวย์ เบลเยียม ออสเตรีย เบลเยียม แคนาดา ญี่ปุ่น ตั้งคำถามโดยตรงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้แก่ การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก, กฎหมายมาตรา 112, การใช้มาตรา 44 และคำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ 13/2558 รวมทั้งประเด็นการนำพลเรือนขึ้นศาลทหาร ขณะที่ตัวแทนรัฐบาลก็พยายามชี้แจงถึงประเด็นคำถามดังกล่าว

ตัวแทนจากกระทรวงการต่างประเทศ แถลงต่อหน้าชาติในประเด็นสิทธิทางการเมือง เนื้อหาโดยสรุประบุว่า

ประเทศไทยมีพันธกิจอย่างเต็มที่ต่อประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน โดยกำหนดให้มีการทำประชามติระดับชาติที่รับรองร่างรัฐธรรมนูญในวันที่ 7 สิงหาคมปีนี้ โดยพลเมืองไทยแต่ละคนสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองทั้งหมด และเป็นเหตุให้ทางการต้องสั่งห้ามการให้ข้อมูลเท็จหรือการขึ้นอาคารตัดสินใจ ทั้งในทางที่จะต่อต้านหรือรับร่างรัฐธรรมนูญ หลังมีการรับรองรัฐธรรมนูญแล้ว จะมีการผ่านกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อปูทางไปสู่การเลือกตั้งทั่วไปในปี 2560

ในแง่เสรีภาพในการแสดงออก รัฐบาลเคารพอย่างเต็มที่ แต่เนื่องจากความขัดแย้งทางการเมือง เราไม่อาจหลีกเลี่ยงการจำกัดสิทธิบางประการได้ เราไม่อาจอนุญาตให้ประชาชนยุยงให้เกิดความเกลียดชังต่อกัน เพียงเพราะความเห็นต่างทางการเมือง แต่รัฐบาลไม่มีเจตจำนงในการจำกัดสิทธิพลเรือนที่มี

เจตนาที่ดี ดังนั้น การจำกัดสิทธิใช้เพียงกับบุคคลที่มุ่งยุยงให้เกิดการใช้ความรุนแรงและความแตกแยกเท่านั้น

เกี่ยวกับการใช้อำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว ไม่ใช่เรื่องใหม่ในประวัติศาสตร์การเมืองไทย ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา มีมาตราที่คล้ายคลึงกับมาตรา 44 ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญชั่วคราวฉบับอื่นเช่นกัน และจะใช้อย่างจำกัดเพียงเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสาธารณะและส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของราชการ รวมถึง กรณีที่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจ เช่น การนำมาใช้เพื่อปราบปรามการค้ามนุษย์ นโยบายต่อต้านยาเสพติด และการแก้ปัญหาการบินพลเรือน

ในเรื่องการใช้คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 13/2559 รัฐบาลยอมรับรองว่าคำสั่งฉบับนี้ มุ่งให้เจ้าหน้าที่ทหารให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อปราบปรามอาชญากรรมที่จัดตั้งเป็นองค์กรเกี่ยวกับการรีดไถการค้ามนุษย์ การปฏิบัติมิชอบต่อเด็ก และด้านแรงงานการพนันการค้ำบริการทางเพศ ฯลฯ โดยไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อคุกคามต่อผู้มีความเห็นต่างจากรัฐบาล

ส่วนกฎหมายหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ รัฐบาลชี้แจงว่า นานาชาติจำเป็นต้องทำความเข้าใจว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเป็นเสาหลักของสังคมไทย กฎหมายนี้มุ่งคุ้มครองสิทธิหรือเกียรติยศขององค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในลักษณะเดียวกับการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทเพื่อคุ้มครองบุคคลทั่วไป ส่วนกระบวนการพิจารณาในคดีนั้น ดำเนินไปอย่างระมัดระวังและสอดคล้องกับกระบวนการอันควรตามกฎหมาย

ด้านพันโทเสนีย์ พรหมวิวัฒน์ ตุลาการศาลทหาร ในฐานะตัวแทนรัฐบาลไทย ชี้แจงเรื่องการใช้ศาลทหารกับพลเรือน เนื้อหาโดยสรุประบุว่า

รัฐบาลไทยใช้ศาลทหารในความผิดที่จำกัดและในคดีร้ายแรงเท่านั้น เช่น ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและยุทธภัณฑ์ที่ใช้เฉพาะในการสงคราม ความผิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงในราชอาณาจักร และความผิดอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งคสช. ซึ่ง 93% ของคดีในศาลทหาร ล้วนเป็นคดีเกี่ยวกับการครอบครองหรือการใช้อาวุธหนักยุทธภัณฑ์หรือระเบิดที่ใช้เพื่อการสงคราม

ขอให้โปรดมั่นใจได้ว่าในช่วงการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองนี้ การใช้ศาลทหารกับพลเรือนมีอยู่จำกัดและอยู่บนพื้นฐานความจำเป็นอย่างแท้จริงต่อสถานการณ์ในประเทศ

จำเลยในศาลทหารยังได้รับสิทธิเช่นเดียวกับผู้เข้ารับการไต่สวนในศาลพลเรือน ศาลทหารปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งประกันสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ เมื่อมีการนำพลเรือนขึ้นศาล อีกทั้งตุลาการศาลทหารทุกท่านยังต้องเข้ารับการอบรมด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นการจัดขึ้นโดยภาคีที่เกี่ยวข้องรวมทั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การพิจารณาคดีในหลายครั้งยังเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้ารับฟังได้ ไม่เพียงญาติของจำเลย หากยังรวมถึงหน่วยงานภาคประชาสังคมและสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตามการพิจารณาในบางกรณีไม่สามารถพิจารณาได้อย่างเปิดเผย เนื่องจากความปลอดภัยของพยานหรือเนื่องจากความอ่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับคดี

โดยสรุปแล้วการใช้ศาลทหารจะเป็นการใช้ที่จำกัดต่อความผิดบางประเภทตุลาการศาลทหารมีความรู้และประสบการณ์รวมทั้งความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกับผู้พิพากษาทั่วไป และจำเลยมีสิทธิเช่นเดียวกับในศาลทั่วไป ทั้งนี้เพื่อประกันสิทธิที่ได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมในกระบวนการศาลในระหว่างการเปลี่ยนผ่านทางทางการเมืองของประเทศ

อย่างไรก็ดี นานาชาติทั้ง 22 ประเทศดังกล่าว ยังคงมีการจัดทำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต่อรัฐบาลไทยในประเด็นสิทธิมนุษยชนดังกล่าว พอประมวลได้ดังต่อไปนี้

- หยุดการดำเนินคดีพลเรือนในศาลทหาร รับรองว่าพลเรือนจะถูกดำเนินคดีในศาลพลเรือนและได้รับสิทธิในการประกันตัวและการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม ประเทศที่เสนอในลักษณะนี้ได้แก่ สาธารณรัฐเช็ก, เยอรมัน, กรีซ, นิวซีแลนด์, นอร์เวย์, เนเธอร์แลนด์, ออสเตรีย, เบลเยียม, แคนาดา
- เคารพและสนับสนุนเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น ประเทศที่เสนอในลักษณะนี้ได้แก่ สาธารณรัฐเช็ก, เยอรมัน, ญี่ปุ่น, ไอซ์แลนด์, เกาหลีใต้, สหราชอาณาจักร, บอสวานา, บราซิล, ฝรั่งเศส
- ยุติการควบคุมตัวผู้ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลในค่ายปรับทัศนคติ และขอให้ทำการสืบสวนข้อกล่าวหาเรื่องการซ้อมทรมานทั้งหมด ประเทศที่เสนอในลักษณะนี้ได้แก่ สาธารณรัฐเช็ก, เดนมาร์ก, นิวซีแลนด์, สหราชอาณาจักร
- ขอให้มีการทบทวนแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 ให้เข้ากับหลักปฏิบัติที่เป็นสากล ประเทศที่เสนอในลักษณะนี้ได้แก่ เยอรมัน, ลัตเวีย, เบลเยียม ขณะที่ประเทศนอร์เวย์

ได้เสนอโดยตรงให้ยกเลิกมาตรา 112 และการใช้พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ที่กระทบต่อเสรีภาพการ
แสดงความคิดเห็น

- ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 3/2558 ประเทศที่เสนอในลักษณะนี้ ได้แก่ ลักเซมเบิร์ก, เบลเยียม, แคนาดา
- ยกเลิกคำสั่งคสช. และคำสั่งต่างๆ ที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณีสิทธิมนุษยชนสากล ประเทศที่เสนอ ได้แก่ ออสเตรเลีย
- แก้ไขมาตรา 14 ของพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ เพื่อที่จะไม่ถูกนำไปใช้กับคดีความผิดฐานหมิ่นประมาท ประเทศที่เสนอ ได้แก่ สวีเดน, แคนาดา
- รับรองว่าจะมีการพูดคุยถกเถียงประชามติเรื่องร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ที่ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมด้วย ประเทศที่เสนอ ได้แก่ ออสเตรเลีย

อ่านเพิ่มเติม

- สรุปประเด็นคำถามจากประเทศต่างๆ ต่อรัฐบาลไทย:
<https://tlhr2014.wordpress.com/2016/05/11/upr-second-circle/>
- คำแถลงตัวแทนรัฐบาลไทย เรื่องสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ฉบับเต็ม:
https://tlhr2014.files.wordpress.com/2016/05/statement-on-civil-and-political-rights-thailand_upr.pdf (ภาษาอังกฤษ)
https://tlhr2014.files.wordpress.com/2016/05/thai_iccpr_upr.pdf (ภาษาไทย)
- คำแถลงตัวแทนรัฐบาลไทย เรื่องศาลทหาร https://tlhr2014.files.wordpress.com/2016/05/statement-on-military-court-thailand_upr.pdf (ภาษาอังกฤษ) https://tlhr2014.files.wordpress.com/2016/05/thai_military_court_upr.pdf (ภาษาไทย)
- สรุปข้อเสนอของแต่ละประเทศได้ <https://tlhr2014.files.wordpress.com/2016/05/upr-country1.xlsx> (ภาษาอังกฤษและภาษาไทย)